

Душкіна О.Р., ст. гр. МЕН-17-1мд,
Товарниченко В.О., доц., к.філос.н. – науковий керівник

РОЛЬ ІНТУЇЦІЇ В НАУКОВОМУ ПІЗНАННІ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра УСФН

Роль інтуїції в науковому пізнанні – це широка та цікава тема. До нашого часу вона й досі не втратила своєї актуальності та займає розум вчених різних областей, починаючи з математиків до соціологів. Видатні вчені та дослідники відмічають особливу роль інтуїції в науковому пізнанні.

Грунтовним дослідженням питання інтуїції займалися такі вчені як В. Асмус, Р. Декард, Г. Лихошерстних, О. Лосєв, І. Морозов. Види і форми інтуїції та її роль в науковій та художній творчості аналізували П. Гуревич, О. Зайцева, І. Кальні1, А. Кармін, Б. Кедров, І. Кондаков, А. Лука, М. Панов та інших. «Дійсно цінний фактор – це інтуїція», - казав А. Ейнштейн, а згідно К. Юнгу, інтуїція – один з чотирьох параметрів особистості. Інтуїція - це вид знання, специфіка якого обумовлена способом його придбання. Інтуїція несе собою здатність осягати істину, передбачати її, здатність робити в процесі пізнання висновки, що будуть науковими відкриттями, не зважаючи на аргументацію. Тому вивчення ролі інтуїції в науці в сучасному світі не втрачає актуальності та важливості. Інтуїція – один з основних елементів пізнання, це можна підтвердити наявністю інтуїтивного компоненту у представників різних професій, сфер діяльності. Інтуїція виступає як засіб винаходу в сфері наукового пізнання, вона дає можливість відразу взяти важку ситуацію або задачу та випереджаючи свідомість та думки знайти правильне рішення. Інтуїція несе в собі творчий процес, силу прозріння, це протилежність звичайного логічного мислення. Інтуїція поділяється на два основні види: чутливу та інтелектуальну.

До чутливої інтуїції відносяться самі прості геометричні та арифметичні поняття, але довіра до чутливої інтуїції була підірвана математиками в той час, як в пізнанні почали впроваджувати теорії, які суперечать чутливій інтуїції. На даний момент в науці існує думка, що вирішальна роль в науковому пізнанні належить інтелектуальній інтуїції, так як вона переплітається з логікою, причино-наслідковими зв'язками, дозволяє з точки зору раціональності вирішити любую задачу. Основна відмінність між чутливою та інтелектуальною інтуїцією в тому, що чутлива інтуїція опирається на відчуття, пам'ять та емоції, тоді як інтелектуальна ґрунтується на логічному мисленні та інтелекті.

До сфери наукового пізнання ближча інтелектуальна інтуїція, яка дозволяє давати швидке вирішення практичної або інших задач. Вона не протистоїть свідомості та раціональності в процесі вирішення наукових задач, це скоріш за все несвідома форма психологічного стану, особливе осяяння, фоном якого являється творче натхнення. На початку ХХІ століття вивченню ролі інтуїції в науковому пізнанні приділялось багато уваги. В своїх працях «Динамічна економіка» професор Б. Клейн писав: «Якщо підприємець хоче мати більше цифр, він повинен покластись на інтуїцію в розробці нових гіпотез. Багатство підприємця в здогадах. Якщо його здогади не ясні, підприємець повинен вірити своїй інтуїції». Інтуїція розглядається як ключ до перемоги, успіху, світовому визнанню та сенсаційним відкриттям. Але деякі вчені вважають, що інтуїція – не вроджена, а набута якість особистості. Тобто це означає, що інтуїтивну здатність необхідно знаходити та активно розвивати, звісно досвідченим шляхом.